
האוניברסיטה העברית בירושלים

סילבוס

דמוקרטיה, סובלנות וזכויות אדם - 62777

תאריך עדכון אחרון 26-08-2021

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 4

תואר: בוגר

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: משפטים

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 0

סמסטר: סמסטר א'

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): דר' מיטל פינטו

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: meital.pinto.1@gmail.com

שעות קבלה של רכז הקורס: ימי חמישי' בתיאום מראש באימייל

מורי הקורס:

תאור כללי של הקורס:

סובלנות נתפסת כערך מרכזי בחברות דמוקרטיות שסועות. היא מוזכרת, למשל, בהקשר של פרקטיקות דתיות שנויות במחלוקת כגון לבישת רעלה והפרדה בין נשים לגברים בתחבורה ציבורית ושל פרקטיקות חילוניות כגון מצעד הגאווה ופורנוגרפיה. בסמינר נלמד את הפרשנויות וההצדקות השונות שניתנו למושג סובלנות בפילוסופיה פוליטית. לאחר מכן נבחן את הפרשנויות השונות שניתנו למושג סובלנות בפסקי דין ישראלים בעיקר בנושאים של חופש הדת, פגיעה ברגשות ופורנוגרפיה. נעמוד על היחס בין סובלנות לבין דמוקרטיה, בדגש על זכויות כגון הזכות לחופש הביטוי, הזכות לחופש הדת והזכות לשוויון. כך למשל, חופש הביטוי מוצדק פעמים רבות בשם סובלנות, אך גם מוגבל פעמים רבות בשם אותו ערך. סובלנות מוצדקת פעמים רבות בשם שוויון בין בני אדם המחזיקים בערכים שונים. נשאל האם שוויון מצדיק רק סובלנות פאסיבית שבעיקרה חירות שלילית להתבטא, או האם שוויון מצדיק גם סובלנות 'אקטיבית' מצד המדינה, ששוללת ביטויים ופרקטיקות הפוגעים בשוויון ומדירים קבוצות חלשות יותר בחברה. סובלנות מובנת פעמים רבות כחלק מהזכות לחופש הדת, אולם פרקטיקות של קבוצות דתיות מסוימות, שלכאורה מוגנות על ידי חופש הדת, אינן סובלניות כלפי חופש הדת של קבוצות דתיות אחרות. הסמינר כולל, מלבד הגשת פרזנטציה והגשת עבודה סמינריונית, גם הצגה קצרה של עשר דקות של אחד מהמאמרים הנדונים בקורס.

מטרות הקורס:

הבנת הקשר בין המושגים דמוקרטיה, סובלנות וזכויות אדם.
הבנת דרכים שונות לכתיבה ולמענה על שאלות מחקר משפטיות מוגדרות ומצומצמות.
הבנת שימוש במקורות אקדמיים בשפה העברית והאנגלית.
הבנת שימוש נכון בהערות שוליים.

תוצרי למידה

בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

1. כתיבת עבודת סמינריון, המהווה מענה לשאלת מחקר מוגדרת ומצומצמת.
2. הצגת פרו-סמינריון המהווה גם רפרט בפני כל הסטודנטים והסטודנטיות בכיתה.
3. ניתוח ביקורתי של הוראות משפטיות המעמדות בין ערכים דמוקרטיים.

דרישות נוכחות (%) :

נוכחות בלפחות 70 אחוזים מהשיעורים בקורס (הנוכחות תיבדק על ידי המרצה)

שיטת ההוראה בקורס: פרונטאלית

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:

הגדרה לסובלנות
צידוקים פרגמטיים לסובלנות

צידוק השוויון בין אנשים המחזיקים בתפיסות שונות של הטוב - ליברליזם ניטרלי
צידוק ההכרה
צידוק האוטונומיה וליברליזם פרפקציוניסטי

ציפיות מהמחקר, בניית טיעון, כתיבה סדורה, וטיפים לחיפוש מקורות מחקר באנגלית.

מפגשים אישיים עם סטודנטים
הצגת רפרטים

חומר חובה לקריאה:

1. יוסי נחושתן "עקרונ הסובלנות" עיוני משפט לד 5 (2011).
2. ג'ון לוק איגרות על הסובלנות (תרגום מלטינית ומאנגלית יורם ברונבסקי) 40-51 (תש"ן).
3. אלעזר וינריב דת ומדינה: היבטים פילוסופיים 16-17, 59-61 (2000).
4. אלעזר וינריב דת ומדינה: היבטים פילוסופיים 65-73, 81-84, 111-126 (2000).
5. דוד הד "שני מושגים של ליברליזם" בנבכי הדמוקרטיה: יחיד וחברה במשטר דמוקרטי, 169 (יובל לוריא וחיים מרנץ עורכים, 1990).
6. יוסי דהאן תיאוריות של צדק חברתי 32-45 (2007).
7. ג'ון רולס צדק כהוגנות 104-121, 288-351 (ארין קלי עורכת, דפי אגם-סגל מתרגמת, ספרי עליית הגג, ידיעות אחרונות, 2010).
8. Anna Elisabetta Galeotti, *Contemporary Pluralism and Toleration* *RATIO JURIS* 10(2), 223-235 (2002).
9. אלעזר וינריב דת ומדינה: היבטים פילוסופיים 196-207 (2000).
10. JOSEPH RAZ, *THE MORALITY OF FREEDOM* 400-429 (1986).
11. Joseph Raz, *Autonomy, Toleration, and the Harm Principle in*, *ISSUES IN CONTEMPORARY LEGAL PHILOSOPHY: THE INFLUENCE OF H.L.A. HART*, 313-333 (Ruth Gavison ed., 1987).
12. אלעזר וינריב דת ומדינה: היבטים פילוסופיים 144-146, 165-175 (2000).

חומר לקריאה נוספת:

במהלך הסמינר תיתן המרצה לכל סטודנט וסטודנטית מאמר אחד בנושא שאלת המחקר שכל אחד/ת מהם בחרו, שאותו יצטרכו גם להציג בכיתה באופן ביקורתי במשך עשר דקות.

מרכיבי הציון הסופי :

מידע נוסף / הערות:

הנוכחות בכיתה חשובה מאוד, והמרצה תבדוק אותה משיעור לשיעור (חובת נוכחות של לפחות שבעים אחוזים ממספר ההרצאות בקורס).